

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 8. decembra 2011 *

Vo veci C-275/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ podaný rozhodnutím Hoge Raad der Nederlanden (Holandsko) z 28. mája 2010 a doručený Súdnemu dvoru 2. júna 2010, ktorý súvisí s konaním:

Residex Capital IV CV

proti

Gemeente Rotterdam,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano (spravodajca), sudcovia M. Safjan, A. Borg-Barthet, E. Levits a J.-J. Kasel,

* Jazyk konania: holandčina.

generálna advokátka: J. Kokott,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 13. apríla 2011,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Residex Capital IV CV, v zastúpení: M. Scheltema a E. Schotanus, advocaten,
- Gemeente Rotterdam, v zastúpení: J. van den Brande a M. Custers, advocaten,
- holandská vláda, v zastúpení: M. Noort, splnomocnená zástupkyňa,
- dánska vláda, v zastúpení: C. Vang, splnomocnený zástupca,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a K. Petersen, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: H. van Vliet a S. Thomas, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 26. mája 2011,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 88 ods. 3 ES.
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi spoločnosťou Residex Capital IV CV (ďalej len „Residex“) a Gemeente Rotterdam (mesto Rotterdam) vo veci záruky, ktorú Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam (Mestská spoločnosť prístavu Rotterdam, ďalej len „GHR“) poskytla v prospech spoločnosti Residex za úver, ktorý táto spoločnosť poskytla dlžníkovi.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenie č. 13 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [88] zmluvy o ES (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339) znie:

„keďže v prípadoch protiprávnej pomoci, ktorá nie je zlučiteľná so spoločným trhom, by sa mala obnoviť efektívna súťaž; keďže na tento účel je potrebné, aby sa pomoc vrátane úrokov bez meškania vrátila; keďže je náležité, aby sa vrátenie realizovalo v súlade s postupmi vnútroštátneho práva;...“.

4 Článok 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia:

...

f) „protiprávna pomoc“ bude znamenať novú pomoc realizovanú v rozpore s článkom [88 ods. 3] zmluvy;

...“

5 Oznámenie Komisie o vymáhaní práva štátnej pomoci vnútroštátnymi súdmi (Ú. v. EÚ C 85, 2009, s. 1) vo svojom bode 28 uvedenom pod názvom „Zabránenie platby neoprávnenej pomoci“ uvádza:

„... Ako súčasť svojich povinností podľa článku 88 ods. 3 Zmluvy o ES, musia vnútroštátne súdy chrániť práva jednotlivcov proti možnému porušeniu týchto práv. ...“

6 Bod 30 toho istého oznámenia uvedený pod názvom „Vrátenie neoprávnenej pomoci“ znie:

„Ak je vnútroštátny súd konfrontovaný s neoprávnene poskytnutou pomocou, musí z takejto neoprávnenosti vyvodiť právne dôsledky podľa vnútroštátneho práva. Vnútroštátny súd preto musí v zásade nariadiť úplné vrátenie neoprávnenej štátnej pomoci príjmom... Nariadenie úplného vrátenia neoprávnenej štátnej pomoci patrí

k povinnosti vnútroštátnych súdov chrániť individuálne práva navrhovateľov (t. j. konkurentov [napr. konkurentov – *neoficiálny preklad*]) podľa článku 88 ods. 3 Zmluvy o ES. Povinnosť vnútroštátneho súdu v súvislosti s vrátením pomoci teda nie je viazaná na zlučiteľnosť opatrenia pomoci s článkom 87 ods. 2 [alebo] 3 Zmluvy o ES.“

- 7 V bode 2.1 treťom odseku oznámenia Komisie o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES na štátnu pomoc vo forme záruk (Ú. v. EÚ C 155, 2008, s. 10, ďalej len „oznámenie o zárukách“) je upresnené:

„... Výhodou štátnej záruky je to, že riziko spojené so zárukou znáša štát. Skutočnosť, že riziko znáša štát, by sa za normálnych okolností mala kompenzovať primeraným poplatkom. Keď sa štát zriekne celého takého poplatku alebo jeho časti, je to výhoda pre podnik a strata štátnych prostriedkov. ...“

- 8 Podľa bodu 2.2 toho istého oznámenia:

„Príjemcom pomoci je zvyčajne dlžník... V niektorých prípadoch by dlžník bez štátnej záruky nenašiel finančnú inštitúciu, ktorá by mu bola ochotná požičať za akýchkoľvek podmienok. ... Rovnako môžu štátne záruky pomôcť firmám v ťažkostiach zostať činnými namiesto toho, aby boli zrušené alebo museli prejsť reštrukturalizáciou, čím môžu vlastne narúšať hospodársku súťaž. ...“

- 9 Bod 2.3 tohto oznámenia pod názvom „Pomoc pre veriteľa“ znie:

„2.3.1. Aj keď príjemcom pomoci je zvyčajne dlžník, nemožno vylúčiť, že za určitých okolností aj veriteľ bude mať priamy prospech z pomoci. Konkrétne, napríklad, ak sa štátna pomoc poskytne následne v súvislosti s pôžičkou alebo s iným finančným záväzkom, ktorý už bol uzavretý, bez úpravy podmienok tejto pôžičky alebo tohto finančného záväzku, alebo ak sa jedna pôžička so zárukou

použije na splatenie inej pôžičky bez záruky tej istej úverovej inštitúcii, vtedy môže ísť aj o pomoc pre veriteľa v prípade, ak sa zvýši zabezpečenie pôžičiek.
...

2.3.2. Záruky sa líšia od iných opatrení štátnej pomoci, ako sú granty alebo oslobodenie od daní tým, že v prípade záruk štát vstupuje aj do právneho vzťahu s veriteľom. Treba preto posúdiť, či skutočnosť, že štátna pomoc sa poskytla neoprávnene, nemá dôsledky aj pre tretie osoby. ... Otázka, či neoprávnenosť pomoci ovplyvní právne vzťahy medzi štátom a tretími osobami, je záležitosť, ktorá sa musí preskúmať podľa vnútroštátneho práva. ...“

¹⁰ Bod 3.2 oznámenia o zárukách pod názvom „Individuálne záruky“ stanovuje:

„Pokiaľ ide o individuálne štátne záruky, Komisia sa domnieva, že splnením všetkých nasledujúcich podmienok sa dostatočne vylúči prítomnosť štátnej pomoci:

...

c) Záruka nekryje viac ako 80 % nesplatenej pôžičky alebo iného finančného záväzku;...

Komisia sa domnieva, že ak je záväzok plne pokrytý štátnou zárukou, veriteľ má menšiu motiváciu riadne posúdiť, zaistiť a minimalizovať riziko vyplývajúce z operácie poskytnutia pôžičky a hlavne vyhodnotiť úverovú bonitu dlžníka. ...

Nedostatočná motivácia na minimalizovanie rizika nesplatenia pôžičky by mohla podnietiť veriteľov k uzatváraniu zmlúv na pôžičky s väčším než obvyklým obchodným rizikom...

...“

11 Bod 4.1 tohto oznámenia upresňuje:

„... V zásade sa za prvok štátnej pomoci bude považovať rozdiel medzi príslušnou [primeranou – *neoficiálny preklad*] trhovou cenou záruky poskytnutej individuálne alebo prostredníctvom schémy a skutočnou cenou zaplatenou za toto opatrenie.

...

Pri výpočte prvku pomoci v záruke Komisia bude venovať osobitnú pozornosť týmto hľadiskám:

a) v prípade individuálnych záruk, či má dlžník finančné problémy. ...

Komisia upozorňuje, že pri spoločnostiach, ktoré majú ťažkosti, trhoví poskytovatelia záruky, pokiaľ existuje, v čase poskytnutia záruky bude účtovať vysoký poplatok podľa miery očakávanej platobnej neschopnosti. Ak sa pravdepodobnosť, že dlžník nebude schopný pôžičku splatiť, javí ako mimoriadne vysoká, táto trhovú sadzbu nemusí existovať a vo výnimočných prípadoch sa prvok pomoci v záruke môže ukázať taký vysoký ako suma skutočne krytá touto zárukou;

...“

Holandské právo

- ¹² Článok 3:40 ods. 2 holandského občianskeho zákonníka znie:

„Porušenie ustanovenia kogentnej právnej úpravy spôsobuje neplatnosť právneho úkonu, alebo, ak je predmetom tohto ustanovenia výlučne ochrana jednej zo strán viacstranného právneho úkonu, možnosť zrušenia tohto aktu, v každom prípade však iba vtedy, ak z cieľa daného ustanovenia nevyplýva nič iné.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- ¹³ V roku 2001 spoločnosť Residex nadobudla akcie spoločnosti MD Helicopters Holding NV (ďalej len „MDH“), ktorá je dcérskou spoločnosťou RDM Aerospace NV (ďalej len „Aerospace“). V rámci tohto nadobudnutia Residex získala opciu, na základe ktorej mohla predať akcie MDH späť spoločnosti Aerospace. Residex vo februári 2003 po tom, ako odmietla návrh, aby buď zvýšila svoj vklad do základného imania MDH, alebo poskytla tejto spoločnosti alebo spoločnosti Aerospace úver, uplatnila túto opciu.
- ¹⁴ Residex však nebola vyplatená cena za predaj týchto akcií vo výške približne 8,5 milióna eur, ktorú mala získať vzhľadom na uplatnenie uvedenej opcie. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že za týchto okolností riaditeľ prevádzky GHR navrhol spoločnosti Residex, aby svoju pohľadávku premenila na úver a pripočítala túto sumu k úveru vo výške 15 miliónov USD (v tom čase zodpovedajúcich približne sume 13 922 405 eur), ktorý mala Residex poskytnúť spoločnosti Aerospace. Ako protihodnotu by bola GHR povinná poskytnúť záruku na sumu tohto úveru.

- 15 Zmluvou z 3. marca 2003, ktorá bola splnená v máji 2003, bol dohodnutý úver vo výške 23 040 657,03 eur vrátane úrokov a nákladov. Zmluvou z rovnakého dňa vydala GHR záruku v prospech spoločnosti Residex na sumu do výšky 23 012 510 eur, ktorá sa zvýši o úroky a náklady úveru.
- 16 Je nesporné, že Aerospace splatila časť tohto úveru vo výške 16 000 000 eur. Residex po konštatovaní, že zostatok úveru zvýšený o úroky Aerospace nesplatila, listom z 22. decembra 2004 zaslanom Gemeente Rotterdam uplatnila záruku a požiadala o zaplatenie sumy 10 240 252 eur, ktorá sa mala zvýšiť o úroky a náklady. Keďže Gemeente Rotterdam odmietlo zaplatiť túto sumu, Residex podala žalobu na holandské súdy.
- 17 Rozsudkom z 24. januára 2007 Rechtbank Rotterdam uznal námietku Gemeente Rotterdam, že záruka je neplatná, lebo je v rozpore s právom Únie v oblasti štátnej pomoci, za dôvodnú a v dôsledku toho zamietol žalobu spoločnosti Residex. Odvolanie, ktoré spoločnosť Residex podala proti tomuto rozsudku, bolo zamietnuté rozsudkom Gerechtshof te 's-Gravenhage (Odvolací súd v Haagu) z 10. júla 2008.
- 18 Residex preto podala kasačný opravný prostriedok na vnútroštátnom súde, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Tento súd uvádza, že v konaní o kasačnom opravnom prostriedku nebolo spochybnené konštatovanie Gerechtshof te 's-Gravenhage, že vzhľadom na to, že záruka predstavovala štátnu pomoc v zmysle článku 87 ES, mala byť na základe článku 88 ods. 3 ES oznámená Komisii.
- 19 Residex vytýka Gerechtshof te 's-Gravenhage najmä to, že nezohľadnil skutočnosť, že článok 88 ods. 3 ES sa týka platnosti vykonávacích opatrení, ktoré nie sú v súlade s týmto ustanovením, iba v prípade, ak ich neplatnosť vedie k odstráneniu protiprávnej pomoci poskytnutej príjemcovi a v dôsledku toho prispieva k odstráneniu

narušenia hospodárskej súťaže, ku ktorému došlo poskytnutím pomoci, t. j. v prejednávanej veci k vráteniu úveru poskytnutého spoločnosti Aerospace.

- 20 Hoge Raad der Nederlanden, ktorý vychádza predovšetkým z rozsudkov z 20. septembra 2001, *Banks* (C-390/98, Zb. s. I-6117, body 73 až 80) a z 12. februára 2008, *CELF a Ministre de la Culture et de la Communication* (C-199/06, Zb. s. I-469, body 34 až 55), sa domnieva, že odstránenie protiprávnej pomoci prostredníctvom jej vrátenia je logickým dôsledkom konštatovania jej protiprávnosti a že vnútroštátny súd musí vyhovieť návrhu na vrátenie pomoci poskytnutej v rozpore s článkom 88 ods. 3 ES.
- 21 Na rozdiel od toho, čo tvrdila *Residex*, *Gerechtshof te 's-Gravenhage* uvádza, že na základe článku 3:40 ods. 2 holandského občianskeho zákonníka bol oprávnený zrušiť právny akt vykonávajúci túto pomoc, keďže nebola zlučiteľná s uvedeným ustanovením zmluvy o ES. Hoge Raad der Nederlanden okrem iného uvádza, že v podobnej veci, ktorá viedla k rozsudku z 27. júna 2000, *Komisija/Portugalsko* (C-404/97, Zb. s. I-4897), Súdny dvor dospel k záveru, že záruka je neplatná, a usúdil, že vnútroštátny súd je preto v rámci svojej povinnosti odstrániť dôsledky protiprávnej pomoci povinný túto záruku zrušiť.
- 22 Vnútroštátny súd sa však pýta, či zrušenie záruky predstavuje účinné opatrenie na obnovenie stavu predchádzajúceho poskytnutiu úveru, predovšetkým pokiaľ ide o ochranu záujmov osôb dotknutých narušením hospodárskej súťaže vyplývajúcim z poskytnutia tohto úveru. V tejto súvislosti uvádza, že zrušenie záruky ako také neznamená odstránenie narušenia hospodárskej súťaže, t. j. úveru, ktorý získala *Aerospace* a ktorý by za bežných trhových podmienok nemohla získať. Aby došlo k takému odstráneniu, bolo byt nevyhnutné vymôcť všetok úžitok spoločnosti *Aerospace* z tejto konkurenčnej výhody.

- 23 Za týchto okolností Hoge Raad der Nederlanden rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa posledná veta článku 88 ods. 3 ES (teraz článok 108 ods. 3 ZFEÚ) vykladať tak, že v prípade, akým je ten v prejednávanej veci, v ktorom bola protiprávna pomoc vykonaná poskytnutím záruky, ktorá veriteľovi umožnila poskytnúť dlžníkovi úver, ktorý by pre neho za obvyklých trhových podmienok nikdy nebol dostupný, sú vnútroštátne súdy v rámci svojej povinnosti odstrániť následky protiprávnej pomoci povinné alebo v každom prípade oprávnené zrušiť spornú záruku, aj keby toto zrušenie súčasne nevedlo k zrušeniu úveru poskytnutého na základe tejto záruky?“

O prejudiciálnej otázke

- 24 Svoju otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta na jednej strane to, či sú vnútroštátne súdy členských štátov oprávnené zrušiť záruku v situácii, ako je tá v spore vo veci samej, v ktorej bola táto záruka poskytnutá orgánom verejnej moci na účely zabezpečenia úveru poskytnutého finančnou spoločnosťou podniku, ktorý by za obvyklých trhových podmienok takéto financovanie nemohol získať, a na druhej strane v prípade kladnej odpovede na túto otázku to, či právo Únie ukladá tomuto súdu povinnosť zrušiť záruku získanú za takýchto podmienok.
- 25 Aby bolo možné odpovedať na prvú časť otázky, treba pripomenúť, že uskutočňovanie systému dohľadu nad štátnou pomocou, ako vyplýva z článku 88 ES a príslušnej judikatúry Súdneho dvora, prináleží na jednej strane Komisii a na druhej strane vnútroštátnym súdom (rozsudok z 5. októbra 2006, Transalpine Ölleitung in Österreich a i., C-368/04, Zb. s. I-9957, bod 36).

- ²⁶ Vnútroštátne súdy a Komisia plnia v tejto súvislosti oddelené úlohy, ktoré sa však navzájom dopĺňajú (pozri rozsudky z 11. júla 1996, SFEI a i., C-39/94, Zb. s. I-3547, bod 41; z 21. októbra 2003, van Calster a i., C-261/01 a C-262/01, Zb. s. I-12249, bod 74, ako aj Transalpine Ölleitung in Österreich a i., už citovaný, bod 37).
- ²⁷ Kým posúdenie zlučiteľnosti opatrení pomoci so spoločným trhom patrí do výlučnej právomoci Komisie, ktorej konanie podlieha preskúmaniu súdmi Spoločenstva, vnútroštátne súdy dbajú o dodržiavanie práv osôb podliehajúcich ich právomoci v prípade porušenia povinnosti predchádzajúceho oznámenia štátnej pomoci Komisii podľa článku 88 ods. 3 ES (rozsudky van Calster a i., už citovaný, bod 75, ako aj Transalpine Ölleitung in Österreich a i., už citovaný, bod 38).
- ²⁸ V tejto súvislosti treba pripomenúť, že opatrenie pomoci, ktoré je vykonané v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi z článku 88 ods. 3 ES, je protiprávne (pozri rozsudok z 21. novembra 1991, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires a Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, C-354/90, Zb. s. I-5505, bod 17, ako aj z 27. októbra 2005, Distribution Casino France a i., C-266/04 až C-270/04, C-276/04 a C-321/04 až C-325/04, Zb. s. I-9481, bod 30). Takýto výklad je okrem iného potvrdený článkom 1 písm. f) nariadenia č. 659/1999.
- ²⁹ Súdny dvor v tejto súvislosti opakovane uviedol, že je úlohou vnútroštátnych súdov, aby vyvodili všetky dôsledky porušenia tohto článku 88 ods. 3 ES v súlade s ich vnútroštátnym právom, tak pokiaľ ide o platnosť aktov zavádzajúcich opatrenia pomoci, ako aj o vrátenie finančných prostriedkov poskytnutých v rozpore s týmto ustanovením (rozsudky van Calster a i., už citovaný, bod 64; z 21. júla 2005, Xunta de Galicia, C-71/04, Zb. s. I-7419, bod 49, ako aj CELF a Ministre de la Culture et de la Communication, už citovaný, bod 41).

- ³⁰ V spore vo veci samej sa vnútroštátny súd domnieva, že záruka poskytnutá v prospech spoločnosti Residex je opatrením pomoci, ktoré nebolo oznámené, a je preto protiprávne.
- ³¹ Z toho vyplýva, že ak je to tak, vnútroštátne súdy Holandského kráľovstva sú oprávnené z tejto protiprávnosti vyvodiť všetky dôsledky v súlade s ich vnútroštátnym právom vrátane tých, ktoré sa týkajú platnosti aktov vykonávajúcich túto záruku.
- ³² Druhou časťou svojej otázky sa vnútroštátny súd pýta, či právo Únie ukladá vnútroštátnym súdom povinnosť zrušiť záruku získanú za podmienok, ako sú tie v konaní vo veci samej.
- ³³ Aby bolo možné odpovedať na túto druhú časť otázky, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je odstránenie pomoci prostredníctvom jej vrátenia, aby sa obnovil predchádzajúci stav, logickým dôsledkom konštatovania jej protiprávnosti (pozri najmä rozsudky z 8. mája 2003, Taliansko a SIM 2 Multimedia/Komisia, C-328/99 a C-399/00, Zb. s. I-4035, bod 66, a z 28. júla 2011, Mediaset/Komisia, C-403/10 P, bod 122).
- ³⁴ Hlavným cieľom, ktorým sa sleduje vrátením protiprávne vyplatenej štátnej pomoci, je odstrániť narušenie hospodárskej súťaže spôsobené konkurenčnou výhodou získanou na základe tejto pomoci (rozsudky z 29. apríla 2004, Nemecko/Komisia, C-277/00, Zb. s. I-3925, bod 76, a zo 17. septembra 2009, Komisia/MTU Friedrichshafen, C-520/07 P, Zb. s. I-8555, bod 57). Vrátením pomoci totiž jej príjemca stratí výhodu, ktorú mal voči svojim konkurentom na trhu, a obnoví sa stav pred poskytnutím pomoci (rozsudok zo 4. apríla 1995, Komisia/Taliansko, C-350/93, Zb. s. I-699, bod 22).

- 35 Nariadenie vrátenia pomoci by mohlo byť neprimerané len vtedy, ak nastali mimoriadne okolnosti (rozsudky z 20. septembra 1990, Komisia/Nemecko, C-5/89, Zb. s. I-3437, bod 16; SFEI a i., už citovaný, bod 70, ako aj CELF a Ministre de la Culture et de la Communication, už citovaný, bod 42).
- 36 Zo spisu v konaní vo veci samej nevyplýva, že by pred súdmi Holandského kráľovstva boli uvádzané takéto výnimočné okolnosti, v dôsledku čoho sú tieto súdy povinné nariadiť vrátenie pomoci, o ktorú ide vo veci samej, v súlade s ich vnútroštátnym právom.
- 37 Aby sa však pristúpilo k tomuto vráteniu, je nevyhnutné, aby vnútroštátne súdy identifikovali príjemcu alebo prípadne príjemcov pomoci. Ak je totiž pomoc poskytnutá v podobe záruky, príjemcami tejto pomoci môžu byť buď veriteľ, alebo dlžník, alebo v určitých prípadoch obaja spoločne.
- 38 V tejto súvislosti treba uviesť, že vnútroštátny súd sa nepochybne domnieva, že vo veci, ktorá mu bola predložená, je príjemcom uvedenej pomoci spoločnosť Aerospace.
- 39 Ak je totiž úver, ktorý úverová inštitúcia poskytuje dlžníkovi, zabezpečený zárukou orgánov verejnej moci členského štátu, tento dlžník zvyčajne získava finančnú výhodu, a je tak príjemcom pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 ES, pokiaľ finančné náklady, ktoré znáša, sú nižšie ako náklady, ktoré by bol znášal, ak by musel získať rovnaké financovanie a rovnakú záruku za trhovú cenu.

- 40 Ako však vyplýva z diskusií na pojednávaní pred Súdnyim dvorom a ako tiež uviedla generálna advokátka v bode 71 svojich návrhov, z určitých skutkových konštatovaní rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že vo veci samej mohla ekonomickú výhodu zo spornej záruky získať aj spoločnosť Residex.
- 41 Podľa vnútroštátneho súdu sa totiž Aerospace nachádzala v takej finančnej situácii, že nebola schopná získať úver na kapitálových trhoch. Residex jej tak poskytla úver s výhodnejšou úrokovou sadzbou v porovnaní s trhovou sadzbou iba vďaka záruke, ktorú poskytlo Gemeente Rotterdam. Zo spisu predloženého Súdnuemu dvoru navyše nevyplýva, že Residex odmenila Gemeente Rotterdam za výhodu, ktorú mala získať z tejto záruky, za obvyklých trhových podmienok.
- 42 Za týchto okolností a vzhľadom na skutkové okolnosti uvedené v bode 14 tohto rozsudku nemožno vopred vylúčiť, že sporná záruka bola poskytnutá pre potreby existujúcej pohľadávky spoločnosti Residex, a to v rámci reštrukturalizácie dlhu spoločnosti Aerospace. Ak by to bolo tak, Residex by prostredníctvom tejto záruky získala vlastnú ekonomickú výhodu, pokiaľ by sa, ako je to tiež uvedené v bode 2.3.1 oznámenia o zárukách, jej pohľadávka stala lepšie zabezpečenou z dôvodu záruky orgánu verejnej moci, pričom by sa okrem iného neupravili podmienky tohto úveru.
- 43 Z vyššie uvedeného vyplýva, že vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby vzhľadom na všetky osobitosti prejednávanej veci určil osobu alebo prípadne osoby, ktoré mali prospech z uvedenej záruky, a zabezpečil vymáhanie celkovej sumy spornej pomoci na základe zásad pripomenutých v bodoch 33, 34 a 36 tohto rozsudku.

- 44 Po tomto upresnení treba uviesť, že bez ohľadu na to, kto je príjemcom pomoci, pokiaľ ide o zrušenie záruky, právo Únie nestanovuje nijaký presný dôsledok, ktorý by museli vnútroštátne súdy povinne vyvodiť vo vzťahu k platnosti aktov týkajúcich sa vykonania pomoci.
- 45 Ako však vyplýva z bodu 34 tohto rozsudku, keďže cieľom opatrení, ktoré sú vnútroštátne súdy povinné prijať v prípade porušenia článku 88 ods. 3 ES, je v zásade obnovenie stavu hospodárskej súťaže predchádzajúceho vyplateniu spornej pomoci, tieto súdy sú povinné uistiť sa, že opatrenia, ktoré prijímajú, pokiaľ ide o platnosť týchto aktov, umožňujú dosiahnutie tohto cieľa.
- 46 Vnútroštátnemu súdu tak prislúcha, aby preveril, či vzhľadom na osobitné okolnosti sporu, ktorý mu bol predložený na rozhodnutie, môže byť zrušenie záruky účinnejšie ako iné opatrenia na dosiahnutie uvedeného obnovenia predchádzajúceho stavu.
- 47 Môžu totiž nastať situácie, v ktorých môže k dosiahnutiu cieľa obnoviť stav hospodárskej súťaže predchádzajúci poskytnutiu pomoci lepšie prispieť zrušenie zmluvy, pokiaľ môže mať za následok vrátenie plnení, ktoré si zmluvné strany vzájomne poskytli, alebo odstránenie výhody do budúcnosti.
- 48 Z toho vyplýva, že vnútroštátny súd môže v konaní vo veci samej v prípade neexistencie menej záväzných procesných opatrení zrušiť záruku, ktorú poskytlo Gemeente Rotterdam v prospech spoločnosti Residex, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci môže toto zrušenie viesť k obnoveniu stavu hospodárskej súťaže pred poskytnutím uvedenej záruky alebo toto obnovenie uľahčiť.

- 49 Vzhľadom na všetky úvahy uvedené vyššie treba na položenú otázku odpovedať tak, že posledná veta článku 88 ods. 3 ES sa má vykladať v tom zmysle, že v situácii, ako je tá v spore vo veci samej, v ktorej bola protiprávna pomoc vykonaná prostredníctvom záruky poskytnutej orgánom verejnej moci na zabezpečenie úveru, ktorý finančná inštitúcia poskytla podniku, ktorý by za obvyklých trhových podmienok takéto financovanie nemohol získať, sú vnútroštátne súdy oprávnené zrušiť záruku. Pri výkone tejto právomoci sú uvedené súdy povinné zabezpečiť vrátenie pomoci a na tieto účely môžu zrušiť záruku najmä vtedy, ak pri neexistencii menej záväzných procesných opatrení môže toto zrušenie viesť k obnoveniu stavu hospodárskej súťaže pred poskytnutím tejto záruky alebo toto obnovenie uľahčiť.

O trovách

- 50 Vzhľadom na to, že konanie má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej pred vnútroštátnym súdom incidenčný charakter, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Posledná veta článku 88 ods. 3 ES sa má vykladať v tom zmysle, že v situácii, ako je tá v spore vo veci samej, v ktorej bola protiprávna pomoc vykonaná prostredníctvom záruky poskytnutej orgánom verejnej moci na zabezpečenie úveru, ktorý finančná inštitúcia poskytla podniku, ktorý by za obvyklých trhových

podmienok takéto financovanie nemohol získať, sú vnútroštátne súdy oprávnené zrušiť záruku. Pri výkone tejto právomoci sú uvedené súdy povinné zabezpečiť vrátenie pomoci a na tieto účely môžu zrušiť záruku najmä vtedy, ak pri neexistencii menej záväzných procesných opatrení môže toto zrušenie viesť k obnove stavu hospodárskej súťaže pred poskytnutím tejto záruky alebo toto obnovenie uľahčiť.

Podpisy